

KANDIDAT

8072

PRØVE

JUR117 1 Tings- og immaterialrett

Emnekode	JUR117
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	28.05.2024 07:00
Sluttid	28.05.2024 13:00
Sensurfrist	18.06.2024 21:59
PDF opprettet	06.05.2025 12:58

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
☒	JUR117 V24 generell informasjon	Skjema
1	JUR117 V24, Del 1	Langsvar
2	Del 2	Langsvar

☒ JUR117 V24 generell informasjon

Merknader: Fritekst etter henvisninger i Lovdata i eksamensmodus er **IKKE** tillatt på eksamen

Tillatte hjelpemidler: Lovdata.no i eksamensmodus

Eksamen består av to deler. Begge deler må besvares.

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

☐ Nei

☒ Ja

Knytte håndtegninger til denne oppgaven?

Bruk følgende kode:

2 6 2 0 3 0 1

1 JUR117 V24, Del 1

Del 1: Anslått tid ca. 4 timer

Lars Holm med familie har siden 1800-tallet vært eiere av en 200 mål stor utmarkseiendom som ligger i bygden Himmelfjell. Dette var fra gammelt av en fjellbygd, med spredt bebyggelse. Hovednæringsvegen var jord- og skogbruk. I årene etter den andre verdenskrig begynte folketallet å øke, og det ble etablert småindustri og servicebedrifter i bygden.

Fordi Lars Holms eiendom hadde grense mot en populær jernbanelinje, lot han i 1960-årene skille ut en rekke festetomter, hver på tre til fem mål. Festetomtene ble over noen år overdratt/solgt til hyttebyggere. På alle de utskilte tomtene var det påheftet en tinglyst bestemmelse med følgende innhold:

– Eiendommen skal kun brukes til fritidsbebyggelse. Enhver næringsvirksomhet er forbudt. Det er ikke lov å holde husdyr på festeeiendommene.

Alle festetomtene ble etter hvert bygd ut med hytter, gjennom 1960 og 1970-årene.

I 2022 arvet Peder Ås en av festeeiendommene fra sin onkel. På Ås sin eiendom var det bygget en gammel fjellhytte. Peder Ås ble så begeistret over å komme til Himmelfjell og se alle mulighetene at han umiddelbart bestemte seg for å flytte dit og leve av de mulighetene som bygdelivet åpnet for.

Han rev og bygde et nytt og større bygg som la til rette for å bo fast. Før han gjorde dette undersøkte han nøye med kommunen. Han hadde møte med kommunens tekniske avdeling som viste frem reguleringsplanen og reguleringsplankart, som åpnet for ytterligere bebyggelse i området. Kommunen ønsket nå å konsentrere hytteutbyggingen for å unngå enda flere naturinngrep. I tillit til dette gikk Peder i gang med utbyggingen. Da denne var ferdig, anskaffet han seg fem hester på eiendommen, som han begynte å leie ut til andre ferieturister. Dette ga en jevn og god inntekt i sommerhalvåret, opp mot kr 2 500 per dag. På eiendommen plasserte han også tre bikuber for å produsere honning.

Lars Holm den yngre var nå eier av hovedbølet (hovedeiendommen). Han observerte Peders utbygging og virksomhet i sommersesongen 2023 og ble irritert. Han ønsket høsten 2023 å stanse Peders virksomhet og planer. Han viste til den tinglyste servitutten som forbød beboelse og næringsvirksomhet.

Peder Ås på sin side anførte at han var ukjent med servitutten. Uansett måtte den anses bortfalt.

Han mente også at servitutts innhold i alle fall måtte tolkes i lys av moderne forhold og moderne behov. Det var ingen legitime grunner til at Lars Holm skulle stanse Peders beskjedne virksomhet i Himmelfjell.

Det så ut til å bli rettssak mellom partene. Da dette ble kjent, henvendte kommunen seg til Peder Ås og sa at man gjerne ville bistå ham dersom han tapte rettssaken. Kommunen spurte hvordan de kunne yte tilstrekkelig bistand.

1. Er servitutten bindende for Peder Ås, og kan Lars Holm påberope den overfor Ås?

2. Faller den negative servitutten bort når det bygges ut i samsvar med reguleringsplanen?

3. Forutsett at servitutten ikke har falt bort, har Peder Ås rett til å bo på eiendommen og holde hester og bier som ledd i næringsvirksomhet?

4. Forklar helt kort hvordan kommunen kan bidra for det tilfellet at Peder Ås taper rettsaken mot Lars Holm?

Skriv ditt svar her...

Oppgave 1

Det overordnede spørsmålet er hvorvidt servitutten er bindende for Peder Ås, og om Lars Holm kan påberope den overfor Ås.

Da oppgaven stiller spørsmål om en tinglyst negativ servitutt er bindende for en annen part, blir det rettslige grunnlaget således lov 7. juni om tinglysning [tinglysningsloven].

I tinglysningsloven § 20 kommer det frem at en tinglyst rett til fast eiendom går foran en rett som ikke er tinglyst.

Det kommer tydelig frem av faktum at alle de utskilte tomtene "var påheftet en *tinglyst* bestemmelse"(mine kursiveringer).

Altså er utgangspunktet at den negative servitutten Lars Holm stiftet skal gjelde.

Peder Ås har videre på sin side anført at han var ukjent med servitutten, da han etter det å forstå har prøvd å påberope seg et godtroerverv. Da servitutten er tinglyst, kan det derfor virke som om Peder Ås sin anførsel er en misforståelse av hovedregelen i § 20.

Det at Peder Ås allerede har bygget ut et større bygg, samt gått til innkjøp av fem hester og begynt en form for næringsvirksomhet ved utleie, kan trekke i retning av at Peder ikke var klar over den negative servitutten. Her kan en derfor se til

en dom som er illustrerende hvor slike forhold ikke var tilstrekkelig. Høyesterett uttalte i dommen Rt. 2008 s. 1525 at det "imidlertid [er] vanskelig å se at dette forhold kan være relevant".

Da den negative servitutten er tinglyst, er den derfor bindende for Peder Ås.

Konklusjonen er at servitutten er bindende for Peder Ås, og Lars kan derfor påberope den overfor Ås.

Oppgave 2

Det overordnede spørsmålet er hvorvidt den negative servitutten faller bort når det bygges i samsvar med reguleringsplanen.

Da Lars Holm observerte Peders utbygging og virksomhet ønsket han å stanse dette.

Peder på sin side anførte at den negative servitutten måtte anses som bortfalt.

En svært sentral dom i denne sammenhengen er Rt. 1995 s. 904 (Gjensidige-dommen).

Her ble det reist spørsmål ved om Gjensidigebygget i Oslo var bygget i strid med negative servitutter som var påheftet eiendommen.

Denne dommen har en overføringsverdi til vår sak, da Lars Holm mener Peders utbygging er i strid med de negative servituttene påheftet eiendommen.

i Gjensidige-dommen ble det vektlagt hvilket strøk bygget ble plassert i. I vårt tilfelle er det tale om en utmarkseiendom på 200 mål. Det kommer frem av faktum at hovednæringsvegen rundt eiendommen bestod av jord- og skogbruk. Likevel begynte det etter andre verdenskrig å vokse frem småindustri og

servicebedrifter i bygden. Noe som trekker i retning av at det foreligger en slags utvikling i bygden Himmelfjell, og at servitutten derfor kan antas bortfalt.

Likevel er det ingen klare holdepunkter i faktum som tilsier at utviklingen har fortsatt, noe som kan tyde på at det ble med de småindustriene og servicebedriftene.

Videre er det på det rene at reguleringsplanen åpnet for ytterligere bebyggelse i området. Det følger videre av Gjensidige-dommen at servitutter som er i strid med utbygging i samsvar med reguleringsplanen "faller bort".

Slike vurderinger følger av langvarig rettspraksis. Rettspraksis fra starten av 1900-tallet viser også til det samme prinsippet, om at servitutter skal vike for reguleringsplaner. Både i Rt. 1900 s. 147 og Rt. 1903 s. 417 ble det slått fast at slike servitutter måtte antas som bortfalt. Gjensidige-dommen påpeker at det imidlertid er uklart hvilken vekt tolkningen av avtalene ble tillagt.

I vår sak foreligger det en avtale som er relativt klar med tanke på ordlyden. Ordlyden isolert sett taler for at den negative servitutten ikke skal falle bort, og at alle kjøpere av festeeiendommene skal forholde seg til vilkårene i avtalen. Spørsmålet blir likevel, som Peder anfører, om det foreligger noen legitime grunner for å stanse Peder sin virksomhet. Altså hva formålet med den negative servitutten var.

Det er få holdepunkter i faktum som tilsier at det forelå noen helt klare holdepunkter til hvorfor Lars ønsket en slik negativ servitutt, som trekker i retning av at servitutten kan anses som bortfalt.

Det er videre slik at ikke alle planer som kommunen kommer med blir gjennomført. Det følger av Gjensidige-dommen at slike reguleringsplaner stadig endrer seg.

Det følger av faktum at Kommunen under møtet med Peder ga uttrykk for at de "ønsket" å konsentrere hytteutbyggingen, og dermed åpne for ytterligere bebyggelse og hindre naturinngrep.

Ordlyden "ønsket" tilsier noe som er lite håndfast. Det følger av Gjensidigheten at det ikke er noen grunn "til at en negativ servitutt skal falle bort før en står overfor en aktuell utbygging".

Utifra en helhetsvurdering fremgår det tydelig av rettspraksis at en negativ servitutt skal falle bort dersom den er i strid med en reguleringsplan, slik det er i vårt tilfelle. Likevel bemerket Høyesterett at det må være en reell plan og ikke kun en tanke om hvordan noe eventuelt skal bli. Da spørsmålet dreier seg om den negative servitutten faller bort "når" det bygges ut i samsvar med reguleringsplanen vil med andre ord svaret bli bekreftende. Når det begynnes å bygge ut vil servitutten falle bort, men som sagt ikke før det er en håndfast plan.

Konklusjonen er at den negative servitutten faller bort når det bygges ut i samsvar med reguleringsplanen.

Oppgave 3

Det overordnede spørsmålet er hvorvidt Peder Ås har rett til å bo på eiendommen og holde hester og bier som ledd i næringsvirksomhet.

Det tas utgangspunkt i at servitutten ikke har falt bort.

Ved tvister om servitutter gjør vanligvis lov 29. november 1968 om særlege råderettar over framand eigedom [servituttlova] seg gjeldende.

Likevel følger det av servituttlova (heretter servl.) § 1 at loven er deklarasjorisk. I servl. § 1 annet ledd kommer det frem at loven skal vike dersom annet følger av

"avtale eller særlege rettshøve".

Servituttens innhold må derfor fastlegges på bakgrunn av en tolkning av stiftelsesgrunnlaget, hva enten dette er en avtale, ekspropriasjon eller hevd, jf. HR-2020-216-A.

I nærliggende oppgave er det på det rene at det foreligger en avtale.

Ved utgangspunktet med en subjektiv forståelse, kommer det frem at det ikke foreligger noen felles forståelse av avtalen. Det må derfor legges til grunn en objektiv betraktning av hvordan avtalen med rimelighet må forstås. Avtalen må tolkes etter alminnelige avtalerettslige tolkningsprinsipper.

Avtalen lyder slik:

"Eiendommen skal kun brukes til fritidsbebyggelse. Enhver næringsvirksomhet er forbudt. Det er ikke lov å holde husdyr på festeeiendommene."

Det første blir å starte i ordlyden. Avtalen er relativt ny som tilsier at ordlyden ikke skal tillegges noe særlig mindre vekt.

Det første som derfor må vurderes er vilkåret om "fritidsbebyggelse".

En naturlig språklig forståelse tilsier at eiendommene kun kan inneholde fritidsboliger, altså hytter. Det å bo der fast vil derfor stride med den negative servitutten.

En vesentlig spørsmål her er hvor grensen går for hvor lenge den kan brukes av gangen. Er det slik at hytten kun kan brukes i fellesferier, eller skal man kunne bruke den utover dette. I nyere tid er det fler og fler som bruker hyttene mer, da de moderne hyttene gir flere muligheter. Hjemmekontor er blant en av mulighetene, som gjør det lettere for hytteeiere å tilbringe mer tid på hytten.

I vår sak er det imidlertid på det rene at Peder la til rette for å bo der fast, noe som isolert sett strider med vilkåret om "fritidsbebyggelse".

Videre kan det vurderes hva som ligger i vilkåret om "næringsvirksomhet".

En naturlig språklig forståelse av "næringsvirksomhet" tilsier alle tiltak der en tilbyr tjenester eller produkter. En typisk næringsvirksomhet er en matbutikk. Ordlyden favner med andre ord vidt, da næringsvirksomhet både kan være små og store.

Det følger av faktum at Peder leide ut hester, samt produserte honning.

Det å leie ut hester er helt klart innenfor kategorien "næringsvirksomhet". Som nevnt over betyr ikke næringsvirksomhet at det må være tale om en stor bedrift med mange hundre ansatte. Et slags enkeltpersons foretak glir også inn under denne kategorien.

Når det kommer til honningproduksjonen er det ingen holdepunkter i faktum som tilsier at honningen ble solgt videre. Å plassere tre bikuber på eiendommen kan like gjerne trekke i retning av at det var en slags hobby, heller enn virksomhet.

Likevel er det på det rene at han har drevet næringsvirksomhet ved utleie av hester, som tilsier at han har handlet i strid med vilkåret om "næringsvirksomhet" i avtalen.

Vilkåret om at en ikke kan ha "husdyr" er i strid måten Peder har handlet på.

En naturlig språklig forståelse av "husdyr" tilsier alle dyr en lovlig kan ha i hjemmet, men dyr en har på gårder, typiske gårdsdyr, faller også inn under definisjonen av "husdyr".

Ordlyden i avtalen taler isolert sett for at Peder Ås verken har rett til å bo på eiendommen, og heller ikke holde hester og bier som ledd i næringsvirksomheten.

Det kommer ikke tydelig frem hvem som formulerte den avtalen, men det er nærliggende å anta at det var Lars Holm selv. Da avtalen er utarbeidet av en privatperson kan det vurderes om ordlyden må tillegges noe mindre vekt, jf. langvarig rettspraksis.

Videre kan en derfor se til formålet med denne negative servitutten, for å møte Lars sin anførsel om hvorvidt det foreligger legitime grunner til en slik negativ servitutt.

Slik jeg ser det er det få holdepunkter som gir uttrykk for hvorfor en slik negativ servitutt skal bli påført disse eiendommene. Det er tale om en eiendom på 200 mål, som gir grunnlag for at en rekke fritidsboliger skal kunne bli oppført. Å sette så strenge vilkår, vil på mange måter ødelegge mye av gleden og opplevelsen av å kunne få oppholde seg i bygden Himmelfjell.

Muligheten for en grunneier å utparsellere sin egen tomt samt å kunne påhefte eiendommene negative servitutter er på mange måter en trygg sikkerhetsventil for grunneieren. Likevel er det viktig at slike muligheter ikke blir misbrukt uten at det er nødvendig med en slik servitutt. Dersom Holm selv hadde drevet næringsvirksomheter kunne den negative servitutten blitt ansett som en konkurranseklausl.

Det og i tillegg kun tillate fritidsboliger kan oppstå som krenkende for de som faktisk ønsker å bo der, slik som Peder Ås. Det følger nemlig av faktum at det etter andre verdenskrig begynte å øke i folketallet, og folk trenger derfor et sted å bo heller enn å kun ha hytte.

Når det kommer til vilkåret om "næringsvirksomheten" kunne det tenkes at Holm heller kunne påheftet en negativ servitutt som heller forbyr de store

næringsvirksomhetene som ville ført til ulemper for både Holm selv, men også de andre eiendommene som lå rundt.

Det følger av faktum at Peder sin næringsvirksomhet ved å leie ut hest var populært, ettersom han fikk en "jevn og god inntekt i sommerhalvåret". Altså var dette en form for næringsvirksomhet som var populært for mange, og som med første øyekast ikke fremstår som en ulempe for Holm.

Her kunne heller avtalen vært noe mer nyansert.

Det blir derfor å vurdere om ordlyden må tillegges mer vekt enn formålet med en slik negativ servitutt.

Jeg er kommet til - under tvil - at ettersom det ikke foreligger noen klare holdepunkter for hvorfor en skal påhefte eiendommene slike strenge krav i form av negative servitutter, må dette bli vesentlig for konklusjonen. Ikke bare vil en slik negativ servitutt som Holm påhefter eiendommene ramme en enkelt eiendom, men en "rekke festetomter".

Konklusjonen blir derfor at Peder Ås har rett til å bo på eiendommen og holde hester og bier som ledd i næringsvirksomhet.

Oppgave 4

Det overordnede spørsmålet er hvordan kommunen kan bidra for det tilfellet at Peder Ås taper rettsaken mot Lars Holm.

For det første kunne kommunen ha begynt å fastslå planene fra reguleringsplanene slik at det blir en realitet, heller enn et "ønske" slik nevnt over.

Dersom kommunen ønsker å konsentrere hytteutbyggingen slik at de skal hindre naturinngrep kunne det vært en annen ide å ty til ekspropriasjon av deler av eiendommen til Lars Holm.

Det rettslige grunnlaget for ekspropriasjon følger av lov 23. oktober 1959 om oreigning av fast eiendom (oreigningslova).

Et oreigningsinngrep blir definert i oreigningslova § 1.

Her heter det at en oreigningsinngrep foreligger dersom eiendomsretten til en fast eiendom "vert teken ved tvang, eller når bruksret, servitutt eller annan rett til, i eller over fast eignedom vert teken, brigda, overført eller avløyst med tvang, såleis og forbod mot å nytta eignedomen på en viss måte".

Altså kan staten forby en slik servitutt i fast eiendom.

Det følger videre av oreigningslova § 2 at et slikt oreigningsinngrep mot "vederlag etter skjønn" kan settes i verk etter vedtak eller samtykke fra kongen. Kongen forstås nå som staten. Når det kommer til vilkåret om "vederlag" er dette et viktig moment, da det følger av Grunnloven § 105, at dersom det blir gjort et slik inngrep "så bør hun eller han ha full erstatning av statskassen".

Videre følger det av samme bestemmelse at et slikt inngrep kan settes i verk så langt eiendommen trengs til

"[s]kjøtsel og istandsetjing til naturvernformål", jf. § 2 nr. 55.

Av andre ledd følger det et unntak, som sier at et slikt inngrep ikke kan gjøres dersom det ikke kan regnes med at tiltaket er "til meir gagn enn skade".

Kommunen er i foreliggende sak helt klare over at naturen må vernes, og kunne derfor tydd til et slikt inngrep.

Konklusjonen blir at kommunen skulle foretatt ekspropriasjon, jf. oreigningslova § 2.

Ord: 2190

**Knytte håndtegninger til denne
oppgaven?**
Bruk følgende kode:

2 2 7 3 5 3 2

2 Del 2

Del 2: Anslått tid ca. 2 timer

Peder Ås ønsket å skape litt blest om honningproduksjonen sin. Han visste at faren til Lars Holm, som døde i 1975, hadde vært en dyktig forfatter, og at han blant annet hadde skrevet den verdenskjente boken: «Bier mot himmelen». Den handlet om en familie som hadde utvandret fra Himmelfjell til USA og skapt seg en formue ved å produsere en honning som var så magisk at hver en som smakte den aldri kunne få nok. Hovedpersonen, Olve, som var en svært høy mann med gyldent, bølgende hår, hadde laget et mystisk og hemmelig apparat av et sneglehus. Dette apparatet kunne kommunisere med biene ved å bruke vibrasjonene vingene deres lagde i luften. Boken var filmatisert og både karakteren Olve og universet i boken var godt kjent i en rekke land.

Ås laget et teaterstykke på 30 minutter som var en slags oppfølger til boken. I fortellingen vendte hovedpersonen, Olve, tilbake til Himmelfjell med den magiske honningen og det mystiske apparatet, og fortalte hemmeligheten til en ung og kjekk bonde som bodde på naboeiendommen. I teaterforestillingen var det også med en sneglehustryllende fe som ikke kom fra boken «Bier mot himmelen». Ås solgte billetter til turister og fastboende og oppsetningen var en stor suksess. Lars Holm ble sint. Han hadde arvet opphavsretten da faren døde og hadde alltid forvaltet den strengt. Holm mente at det ikke kunne være lov å snylte på noen andres kreative arbeid på den måten. En kunne ikke bare fritt bruke og spinne videre på noen andres åndsverk og overføre det til andre kunstformer. Ås mente at han bare hadde vært inspirert av boken, og at det var helt lov å benytte et eksisterende verk på denne måten for å skape et nytt.

1. Innebærer teaterstykket en krenkelse av Holms opphavsrett?

Skriv ditt svar her

Det overordnede spørsmålet er hvorvidt teaterstykket er en krenkelse av Holms opphavsrett.

Da oppgaven reiser tvist rundt opphavsrett, gjør lov 15. juni 2018 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverksloven heretter åvl.) seg gjeldende.

Holm mente at Ås ikke kunne snylte på andres kreative arbeid slik Ås hadde gjort.

Den underordnede problemstillingen blir derfor å se om boken "Bier mot himmelen" har vern etter åndsverksloven.

Det følger av åvl. § 2 første ledd at "[d]en som skaper" et åndsverk skal ha opphavsrett til verket, og blir også betegnet som opphaver.

En naturlig språklig forståelse av "[d]en som skaper" tilsier for det første at det må være tale om en fysisk person, jf. "den". Bestemmelsen avgrenser derfor mot at dyr og datamaskiner, slik som ai, skal kunne få vern etter åndsverksloven.

Det er på det rene at boken er skrevet av faren til Lars Holm.

Vilkåret om at det må være en fysisk person er derfor oppfylt.

Videre stilles det et krav om at verket må ha materialisert seg jf. "skaper". Ordlyden tilsier at verk som kun er tankebasert ikke kan få vern etter åndsverksloven.

Det er på det rene at boken har materialisert seg, og vilkåret er således oppfylt.

I annet ledd blir det gjort rede for hva som kan være et åndsverk.

Det heter at åndsverk må forstås som "litterære eller kunstneriske verk" som er uttrykk for "original og individuell skapende åndsinnsett".

En naturlig språklig forståelse av "litterære eller kunstneriske verk" tilsier at det må være tale om en roman eller et maleri. Det følger likevel av forarbeidene samt den ikke uttømmende listen i annet ledd at ordlyden favner videre enn først antatt.

Da det i vår sak er tale om en skjønnlitterær bok, faller derfor boken "Bier mot himmelen" inn under bokstav a., og således er vilkåret om "litterære eller kunstneriske verk" oppfylt.

Som følge av dette må boken være uttrykk for en "original og individuell skapende åndsinnsetning".

Dette vilkåret kan deles i to, nemlig kravet til originalitet og kravet til verkshøyde.

Først vil det bli gjort rede for originalitetskravet, før kravet til verkshøyde vil bli drøftet.

For det første oppstilles det et krav til "originalitet", det såkalte originalitetskravet.

En naturlig språklig forståelse av "originalitet" tilsier at det må være noe helt nytt.

Likevel følger det av rettspraksis at originalitet "ikke innebærer et krav om nyhet, men at det må være skapt noe som har en viss grad av individualitet og kreativitet", jf. HR-2013-1187-A (Il Tempo Gigante).

Det følger videre av samme dom at sentrale vurderingsmomenter blir "enkelt elementer i verket" og "verket bedømt som helhet". Høyesterett legger også til grunn at "en original sammenstilling av kjente enkeltelementer kan oppfylle verkshøydekravet".

For det andre oppstilles det et krav til verkshøyde.

En naturlig språklig forståelse av "verkshøyde" tilsier at verket må være skapt individuelt.

Det følger av rettspraksis at ved vurderingen om det foreligger verkshøyde skal bli sett hen til hvorvidt opphavsmannen har "hatt mulighet til å foreta frie og kreative valg", jf. Il Tempo Gigante.

Det er følgelig på det rene at begge disse vilkårene er oppfylt da det er tale om en skjønnlitterær bok, hvor hele handlingen er funnet på og formulert av faren til

Lars Holm selv.

Vilkårene i åvl. § 2 er oppfylt.

Den underordnede konklusjonen blir at boken "Bier mot himmelen" er et åndsverk.

Holm har anført at Ås ikke kan bruke andres åndsverk og overføre det til andre kunstformer.

Ås på sin side anfører at boken kun var en inspirasjon, og at en kunne ta i bruk allerede eksisterende verk for å skape noe nytt.

Det videre spørsmålet blir derfor om teaterstykket krenker Holm sin opphavsrett.

I åvl. § 6 andre ledd heter det at opphavsretten ikke er til hinder for at det "skapes nye og selvstendige verk" gjennom å "benytte eksisterende verk".

Det følger av Il Tempo Gigante at "[b]earbeidelse foreligger når en ny opphavsmann skaper en ny versjon av et eldre åndsverk, slik at verket i den nye utforming fremtrer som et resultat av en skapende åndsinnsats fra både den nye og den gamle opphavsmannens side", jf. avsnitt 69.

Vurderingsmomenter en skal legge vekt på ved vurderingen om filmen til Ås nyter opphavsrettslig vern som en bearbeidelse er "enkeltdetaljer, sammenstillingen og helhetsinntrykket".

Det følger av faktum at noen av de samme karakterene blir funnet i både boken "Bier mot himmelen" samt teaterstykket til Ås. Blant annet hovedpersonen som er den mest sentrale. Begge handlingene foregår på "Himmelfjell". Både boken

samt teaterstykket inneholder også den magiske honningen og det mystiske apparatet.

Altså er det en del enkeltdetaljer som fremstår som svært like.

Spørsmålet er om "sammenstillingen og helhetsinntrykket" fremstår som likt, eller om boken og teaterstykket skiller seg fra hverandre.

Utenom de detaljene som ble nevnt over, hadde Peder Ås i tillegg introdusert nye karakterer, blant annet bonden som bodde på naboeiendommen, samt en sneglehustryllende fe.

Dette er detaljer som isolert sett kan gi seerne en annen oppfatning enn den originale boken.

I den originale boken var handlingen basert på at de *dro* fra "Himmelfjell", mens det i teaterstykket til Ås dreide seg om at hovedpersonen vendte tilbake til himmelfjell.

I tillegg er det presisert at dette teaterstykke er en "slags oppfølger til boken". Dette vil gi teaterstykke en helt annen handling enn den opprinnelige boken, som vi gi et annet helhetsinntrykk.

Det er derfor, av Ås, påført selvstendige endringer av originalverket.

Slike endringer må i seg selv oppfylle kravet til verkshøyde. Det følger av Rognstad, Opphavsrett, Oslo 2009, s. 123 at en dersom en selv ikke har skapt en åndsverk under arbeidet med originalverket, "foreligger ingen bearbeidelse i opphavsrettslig forstand, men bare en ren gjengivelse".

Spørsmålet videre blir om endringene Ås har utført tilfredsstillende kravet om verkshøyde, eller om det er tale om en ren gjengivelse av boken "Bier mot himmelen".

Jeg viser til tidligere vurdering av vilkåret om "verkshøyde", der den tilspissete problemstillingen blir hvorvidt en har hatt mulighet til å foreta "frie og kreative valg", jf. Il Tempo Gigante.

I drøftelsen over har jeg gjort rede for både likheter og ulikheter mellom boken og teaterstykket.

Det er etter min oppfatning vesentlige forskjeller mellom boken og teaterstykket. Det er et vesentlig moment at mange av enkeltelementene i teaterstykket skiller seg fra boken, og at helhetsinntrykket således vil skille seg fra originalverket.

Konklusjonen blir derfor at teaterstykket ikke innebærer en krenkelse av Holms opphavsrett.

Ord: 1052

Knytte håndtegninger til denne oppgaven?
Bruk følgende kode:

5 6 8 1 9 5 5